

Проте, як засвідчує практика, суди у 99% випадків відмовляють у стягненні моральної шкоди з авіаперевізника на користь пасажира, посилаючись на те, що ані Повітряний кодекс, ані Авіаційні правила, ані Монреальська чи Варшавська конвенції не містять положення про відшкодування моральної шкоди. Зазначені нормативно-правові акти передбачають відповідальність перевізника лише за доведені ним реальні збитки.

Таким чином, вітчизняне законодавство овербукінгом називає – «рейс з надлишком броні», виникнення якого пов'язане із відмовою авіаперевізником, від договору перевезення пасажира та багажу, тим самим порушуючи основне, за даним договором право пасажира, – «право на перевезення до пункту призначення».

1. Лукасевич-Крутник І. Одностороння відмова від договору перевезення як наслідок порушення договірних умов. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 2. С. 30–34.

2. Про затвердження Авіаційних правил України «Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу»: Наказ Державної авіаційної служби України від 26.11.2018 № 1239. Дата оновлення: 05.03.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0141-19> (дата звернення: 15.04.2020).

2. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-ХІІ. Дата оновлення: 27.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> (дата звернення: 15.04.2020).

ЗМІСТ ПРАВОВІДНОСИН ВИКОРИСТАННЯ МИСЛИВСЬКИХ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

Данилюк Л.Р.,
кандидат юридичних наук,
викладач кафедри трудового,
екологічного та аграрного права

Зміст правовідносин використання мисливських природних ресурсів становлять права та обов'язки їх суб'єктів. Одними з основних суб'єктів таких відносин виступають власники та / або користувачі земельних ділянок, на яких знаходяться мисливські угіддя. Вони, відповідно до Закону України «Про мисливське господарство та полювання», наділені переліком суб'єктивних прав та юридичних обов'язків. Практика свідчить про наступні проблемні аспекти в процесі реалізації і виконання окремих з них даними суб'єктами:

1. Переважне право на користування мисливськими угіддями.

Відомі випадки, коли власники земельних ділянок, на яких знаходяться мисливські угіддя, не можуть реалізувати таке право. Наприклад, власник звернувся до суду з вимогою визнати право чинного користувача мисливськими угіддями користуватися ними протиправним та незаконним, натомість – визнати таке право за ним. Позов мотивований тим, що позивач є власником та на-

лежним землекористувачем земельних ділянок. Тому, згідно із законодавством, він сам має право користування мисливськими угіддями, розташованими на його землях, але не може скористатись цим правом через протиправну наявність його у відповідача. У відзиві на позов відповідач позовні вимоги вважав необґрунтованими та безпідставними посилаючись на те, що право користування мисливськими угіддями на момент прийняття рішення обласної ради про надання мисливських угідь у користування було погоджено з попередніми землекористувачами. За результатами розгляду справи рішення суду – залишено без змін, а апеляційну скаргу позивача – без задоволення [1].

2. Відшкодування шкоди заподіяної мисливськими тваринами власникам та / або користувачам земельних ділянок, на яких знаходяться мисливські угіддя.

У розпорядженні Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2009 р. № 1472-р було зобов'язано Міністерство аграрної політики, з метою відшкодування збитків, завданих мисливськими тваринами агропромислового комплексу та особистим селянським господарствам, розробити рекомендації щодо укладення договорів страхування сільськогосподарських посівів від збитків, завданих мисливськими тваринами. Однак зроблено це так і не було [2, с. 201].

3. Погодження надання в користування мисливських угідь з власниками та / або користувачами земельних ділянок, на яких вони знаходяться.

Хотілося б відзначити, що В.В. Овдієнко відносить здійснення погодження надання в користування мисливських угідь до обов'язків власників та користувачів відповідних земельних ділянок [3, с. 111]. З цього ж приводу Н.Р. Кобецька зазначає, що 2012 року до Верховної Ради України було подано законопроект «Про внесення змін до статті 22 Закону України «Про мисливське господарство та полювання», яким передбачалось вилучити право погодження власників та користувачів земельних ділянок, на яких розташовані мисливські угіддя, і закріпити їх обов'язок надавати можливість займатися мисливством користувачам мисливських угідь, які набули таке право відповідно до норм закону. Про надання в користування на їх територіях мисливських угідь територіальні органи спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань лісового і мисливського господарства повинні були повідомити власників та користувачів. Проте Головне управління Верховної Ради, яке провело юридичний аналіз законопроекту, вказало, що він підлягає відхиленню, як такий, що не узгоджується з положеннями щодо реалізації права власності, передбаченими Конституцією України та Цивільним кодексом України. Зміни внесені не були [2, с. 202]. Водночас слід взяти до уваги п. д) ч. 2 ст. 111 Земельного кодексу України, згідно із яким, одним з видів обмежень у використанні земель, які можуть бути встановлені законом, прийнятими відповідно до нього нормативно-правовими актами, договором, рішенням суду є умови надавати право полювання на своїй земельній ділянці в установленій час і в установленому порядку.

Ми все ж вважаємо, що погодження подання, за яким приймається рішення про надання мисливських угідь у користування є правом власників та / або користувачів земельних ділянок, на яких знаходяться мисливські угіддя. Тобто, якщо надання мисливських угідь в користування порушує інтереси власників та

користувачів відповідних земельних ділянок, чи створює загрозу їх інтересам, вони вправі не погоджувати відповідне подання. Водночас для уникнення зловживань з боку цих суб'єктів і для стимулювання їх до погодження надання в користування мисливських угідь, доцільно було б реалізовувати на практиці положення ст. 24 Закону України «Про мисливське господарство та полювання» (Плата за користування мисливськими угіддями), яка набрала чинності з 1 січня 2015 року. Проте досі ні власники, ні користувачі земельних ділянок плати за користування мисливськими угіддями не отримують, оскільки нормативно-правовий акт, який би запустив дію відповідного механізму, на сьогодні відсутній.

1. Постанова Одеського апеляційного господарського суду від 16 грудня 2010 р., судова справа № 12 / 124 / 10. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/13016431> (дата звернення: 20.06.2019).

2. Кобецька Н. Р. Дозвільне і договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні: питання теорії та практики : монографія. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2016. 271 с.

3. Овдієнко В. В. Правове регулювання мисливства в Україні : дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2014. 211 с.

ПОРУШЕННЯ ПРИНЦИПУ ДОБРОСОВІСНОСТІ ЩОДО ІНТЕРЕСІВ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ УЧАСНИКАМИ ТОВАРИСТВ

Зеліско А.В.,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри цивільного права

Поміж тенденцій подальшої зміни законодавстві у сфері компаній як на рівні європейської спільноти, так і на рівні національних законодавств окремих держав слід відзначити зміщення акцентів з охорони і захисту суто прав учасників на охорони і захист прав самої компанії. Питання реалізації наданих учасникам повноважень в інтересах не лише особистих, але й інтересах товариства віднаходить своє відображення у доктрині та практиці в обов'язку добросовісності по відношенню до юридичної особи.

На нормативному рівні одним із механізмів забезпечення дотримання добросовісності щодо товариства є інститут виключення. Його не варто асоціювати лише із товариствами – об'єднаннями осіб, так як він притаманний і для конструкцій, що є об'єднаннями капіталів. А саме, аналіз Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» дозволяє виділити два випадки виключення із складу ТОВ: 1) не виконання обов'язку щодо сплати вкладу у визначені законом та статутом строки; 2) неподання правонаступниками учасника в разі його смерті чи оголошення померлим протягом року з дня закінчення строку для прийняття спадщини заяви про вступ до това-